

TIÊU CHẢY LIÊN QUAN ĐẾN KHÁNG SINH

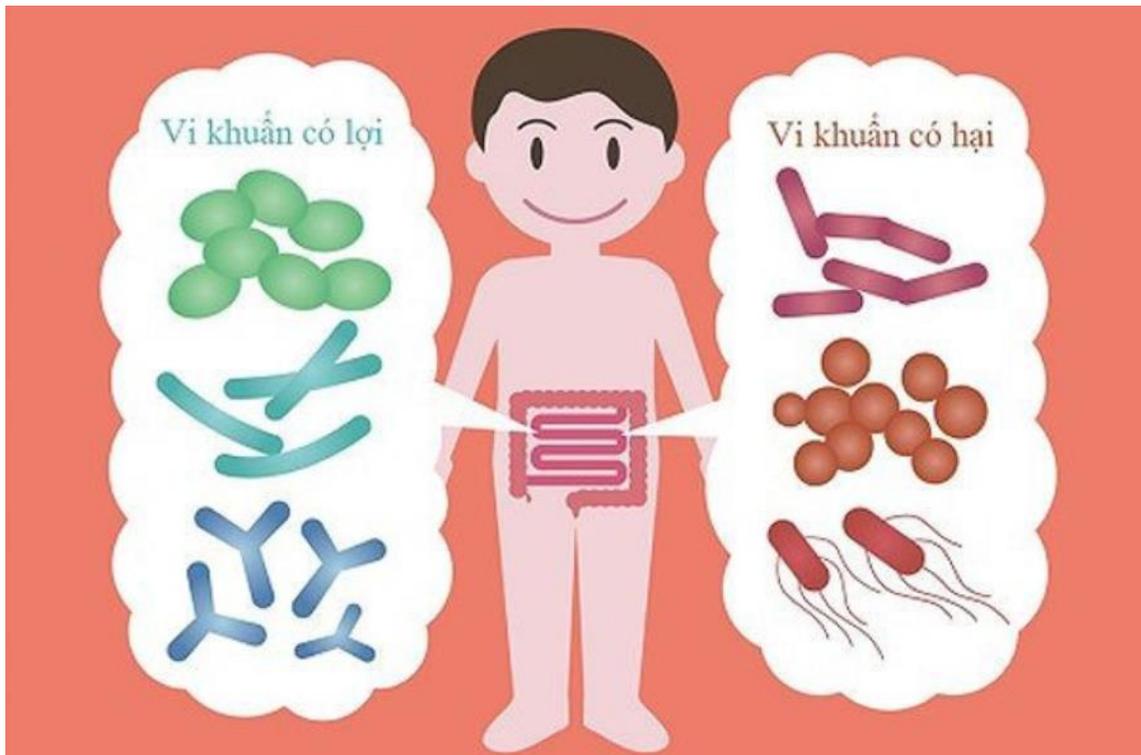
1. Tiêu chảy liên quan đến kháng sinh là gì?

Tiêu chảy do kháng sinh được mô tả là tiêu chảy thường xuyên, đi tiêu lỏng xảy ra trên người bệnh đang hoặc gần đây có sử dụng kháng sinh điều trị nhiễm trùng do vi khuẩn.

2. Vì sao kháng sinh gây tiêu chảy?

Bình thường, trong đường ruột luôn tồn tại một quần thể vi khuẩn lành tính với nhiều loài khác nhau. Các vi khuẩn này được duy trì ở thể cân bằng, nhằm tăng cường quá trình tiêu hoá, hấp thu chất dinh dưỡng, thải trừ chất độc hại, kìm hãm và làm mất tác dụng của vi khuẩn gây bệnh ở đường ruột.

Kháng sinh là chất mà ngay ở nồng độ thấp cũng có khả năng tiêu diệt hoặc ức chế sự phát triển của vi khuẩn. Khi sử dụng một hoặc nhiều loại kháng sinh mạnh có tác dụng lên nhiều loại vi khuẩn, hoặc với liều cao kéo dài, thì nhóm vi khuẩn lành tính nói trên cũng bị ảnh hưởng và tiêu diệt, phá vỡ thể cân bằng gây ra hiện tượng loạn khuẩn đường ruột. Nó có thể thúc đẩy sự phát triển của các chủng vi khuẩn gây bệnh có sẵn hoặc mới xâm nhập, dẫn đến tiêu chảy hoặc viêm ruột do kháng sinh (Nhiễm khuẩn *Clostridioides difficile* là trường hợp tiêu chảy do kháng sinh nguy hiểm)

3. Yếu tố nguy cơ

Hầu hết bất kỳ loại kháng sinh nào cũng có thể gây ra sự mất cân bằng vi khuẩn trong cơ thể, nhất là các kháng sinh phổ rộng hiện nay. Các loại kháng sinh hay gây tiêu chảy nhất là penicillin kết hợp với beta-lactamase, cephalosporin thế hệ 2/3/4, carbapenem, fluoroquinolon và clindamycin.

Một số trường hợp người bệnh có nguy cơ cao cần chú ý:

- Người có tiền sử tiêu chảy do kháng sinh.
- Sử dụng kháng sinh trong thời gian dài hoặc điều trị phối hợp nhiều loại kháng sinh.
- Người lớn tuổi từ 65 trở lên hoặc trẻ em dưới 5 tuổi.
- Bệnh nhân đã từng phẫu thuật đường ruột.
- Người mắc có mắc các bệnh ảnh hưởng hệ tiêu hóa như ung thư, viêm ruột, viêm đại tràng.

4. Triệu chứng

Hầu hết các trường hợp tiêu chảy do kháng sinh đều nhẹ với biểu hiện chính là đi ngoài phân sống, phân lỏng nhiều lần trong ngày.

Trong một số trường hợp suy giảm miễn dịch, trẻ suy dinh dưỡng hoặc bệnh lý nặng kèm theo, sử dụng kháng sinh phổ rộng, liều cao có thể dẫn đến viêm đại tràng giả mạc. Biểu hiện có thể gặp bao gồm: Tiêu chảy, phân nhiều nước và có thể có máu, đau bụng, sốt, buồn nôn và nôn.

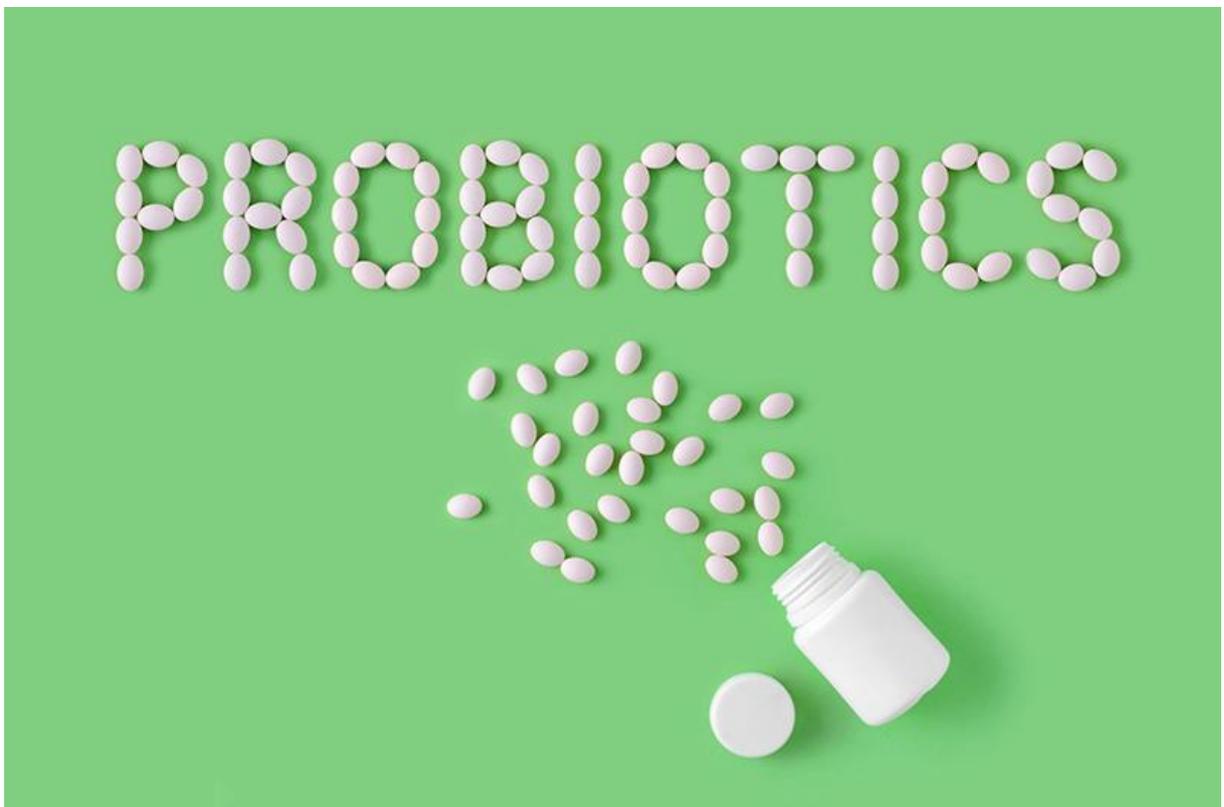
Tiêu chảy do kháng sinh có thể xảy ra trong thời gian khoảng 5-10 ngày sau khi bắt đầu điều trị bằng kháng sinh. Tuy nhiên, đôi khi tiêu chảy và các triệu chứng

khác không xuất hiện trong những ngày điều trị bằng kháng sinh mà có thể xuất hiện sau khi hoàn tất điều trị bằng kháng sinh.

5. Làm gì khi bị tiêu chảy do uống kháng sinh?

Chỉ dùng kháng sinh khi cần thiết: Không sử dụng kháng sinh trừ khi có chỉ định của bác sĩ. Kháng sinh có thể điều trị nhiễm trùng do vi khuẩn nhưng không giúp ích trong điều trị nhiễm virus chẳng hạn như cảm lạnh và cúm.

Với các trường hợp gặp tiêu chảy do kháng sinh nhẹ, triệu chứng có thể giảm rõ rệt hoặc khỏi hẳn khi ngừng kháng sinh đang sử dụng. Trong trường hợp loạn khuẩn mà vẫn phải sử dụng kháng sinh hoặc bị loạn khuẩn nặng, có thể điều trị hỗ trợ thêm các chế phẩm vi sinh có chứa probiotic và prebiotic có tác dụng cân bằng lại các chủng vi khuẩn đường ruột.

Chế phẩm vi sinh có tác dụng cân bằng hệ vi sinh vật đường ruột

Tuy nhiên, trong các trường hợp kết hợp với các chế phẩm vi sinh mà không hiệu quả cần tới cơ sở y tế để được khám và điều trị kịp thời. Trong trường hợp tiêu chảy nặng hoặc kéo dài liên quan đến kháng sinh, cần xác định nguyên nhân có liên quan đến *Clostridioides difficile* không, vì đây là mầm bệnh phổ biến nhất có thể xác định và điều trị được.

Bù nước và điện giải là vấn đề quan trọng nhất, ngay tại nhà, cần bù nước bằng dung dịch oserol hoặc viên hydrite. Cần chú ý pha dung dịch bù nước theo đúng hướng dẫn sử dụng, không được chia nhỏ gói oserol để pha làm nhiều lần. Dung dịch bù nước đã pha nếu quá 24 giờ không uống hết phải bỏ đi. Việc cho uống bù nước phải được duy trì đến khi đi tiêu phân sệt và dưới 3 lần mỗi ngày. Tránh các đồ uống chứa cồn hoặc caffeine như café, trà vì có thể kích thích gây lợi tiểu và tăng nhu động ruột.

Sử dụng oresol để bù nước và điện giải khi tiêu chảy

Không có nhóm thức ăn cụ thể là tối ưu cho bệnh nhân tiêu chảy. Tuy nhiên, đủ dinh dưỡng đóng vai trò quan trọng trong giai đoạn tiêu chảy cấp. Đối với bệnh nhân không có cảm giác thèm ăn, có thể chỉ dùng thức ăn lỏng trong một thời gian ngắn. Nên tránh trái cây, rau tươi và sữa cho đến khi hết tiêu chảy. Nên ăn thành nhiều bữa nhỏ.

<https://suckhoedoisong.vn/tieu-chay-do-khang-sinh-xu-tri-the-nao-169149718.htm>

https://www.vinmec.com/vi/thong-tin-duoc/su-dung-thuoc-toan/vi-sao-uong-khang-sinh-co-gay-tieu-chay/#google_vignette

<https://tudu.com.vn/vn/y-hoc-thuong-thuc/thong-tin-thuoc/tieu-chay-lien-quan-den-khang-sinh/>